

SAYAKA MURATA

INIMENE HELENDAVAST KLAASKASTIST

Jaapani keelest tõlkinud Maret Nukke

Originaali tiitel:
Sayaka Murata
„Konbini ningen”
Bungeishunjū, 2016

Eestikeelse tõlke õigused kuuluvad kirjatusese AS Tänapäev kooskõlas
Sayaka Murata heakskiidetud litsentsilepinguga kirjastusega Bungeishunju Ltd.
agentuuri The English Agency (Jaapan) Ltd. kaudu.

Raamatu ilmumist on toetanud Eesti Kultuurkapital.

© Sayaka Murata, 2016
Kõik õigused kaitstud.

Eestikeelne tõlge © Maret Nukke ja kirjastus Tänapäev, 2021
Toimetanud Sash Uusjärv
Kujundanud Villu Koskaru

ISBN 978-9949-85-814-9

Trükitud OÜ Greif trükikojas
www.tnp.ee

Ööpäev läbi avatud kauplus on helidest tulvil. Kliendi saabumist kuulutab uksekella helin, poekese siseraadiost kostab uudiskaupa reklaamiva popiidoli hääl. Ostjaid tervitavad müüjate hõiked, mille vahele kõlab vöotkoodi piiksatusi. Kaubad potsatavad ostukorvi ja saiakotid krõbisevad, selle sekka kostab müügisaalis ringi kõndivate ostlejate kontsaklõbinat. Kõik need helid segunevad omavahel ja moodustavad „poehääle”, mis paneb lakkamatult võbelema mu kõrvade trummikiled.

Ma tõstan pilgu müügiautomaadist kostva vaikse kõrina peale – seda tekitab plastpudel, mis veereb automaadi sügavusest mööda rullikuid äsja ostetud joogipudeli asemele. Et paljud ostjad haaravad külma joogi viimasena enne kassasse suundumist, reageerib mu keha sellele helile ja ma hakkan automaatselt kassa poole liikuma. Aga kui veendun, et mineraalvee pudelit käes hoidev nais-terahvas ei lähegi veel kassasse, vaid alles valib magustoitu, pööran pilgu taas sellele, mis mul parasjagu käsil.

Minu füüsiline keha laob äsja saabunud *onigiri*-riisipalle riiulile ritta, aga samal ajal kogun infokilde lugematust hulgast helidest, mis jõuavad minuni kaupluse igast otsast. Hommikuti sel

kellaajal lähevad kaubaks riisipallid, võileivad ja salatid. Sugawara, kes töötab meil tunnitasu alusel, kontrollib pisut eemal väikese triipkoodilugejaga kaupa. Mina asun äsja masinas valmistatud toidukaupa kindla süsteemi järgi riiulile asetama. Mintaimarja ja juustuga *onigiri*'d kui uudiskaup läheb kahes reas riiuli keskele, nende kõrvale panen kaks rida poe kõige menukamat müügiartiklit – riisipallid tuunikala ja majoneesiga – ning riiuli servale paigutan riisipallid kuivatatud tuunikala helvestega, mida eriti ei osteta. Otsustav on siin kiirus, nii et pead ma peaaegu et ei kasuta ning mu keha toimib sisseharjunud reeglite järgi.

6

Vaevukuuldava mündikõlina peale pööran end ringi ja suunan pilgu kassa poole. Et nende seas, kes pihus või taskupõhjas peenraha kõlistavad, on palju selliseid, kes soovivad kiiresti suitsud või ajalehe osta ja ära minna, on mu kuulmismeel raha kõlina suhtes tundlik. Ja nagu arvata võis, läheneb kassale üks meesterahvas, purgikohv ühes käes ja teine käsi taskusse pistetud. Otsemaid liigun läbi müügisaali ja libistan end kassaleti taha, kus jään teenindusvalmilt seisma, et klient ei peaks ootama.

„Tere hommikust! Astuge ligi!” Ma teen väikese kummarduse ja võtan vastu purgikohvi, mille mees mulle ulatab.

„Mm ... Ja üks pakk number 5 sigarette.”

„Olge lahke,” ütlen ma, võtan kärmelt välja paki mentooliga Marlboro Light sigarette ja skaneerin selle kassas sisse. Siis palun klienti: „Palun kinnitage oma vanus.”

Ma märkan, et puuteekraani vajutades eksleb mehe pilk korraks kiirtoiduletile, ning mu kassaaparaadil tippivad sõrmed peatuvad korraks. Muidugi võiksin talt küsida, et kas ta soovib veel midagi, aga sellistel puhkudel, kui klient paistab olevat kahevahel, kas osta või mitte, on mul alati tavaks pisut tagasi tõmbuda ja oodata.

„Ja siis üks ameerika *hot dog*.”

„Olge lahke. Suur tänu!” Desinfitseerin oma käed alkoholiga, avan pakendi, sokutan *hot dog*'i sinna sisse ja küsin: „Kas külma joogi ja sooja söögi panen eraldi kottidesse?”

„Ei-ei, pole vaja! Pange samasse kotti.”

Panen purgikohvi, sigaretid ja *hot dog*'i nobedalt väiksesse kotti. Peenraha taskus kõlistanud mees torkab samal ajal käe põuetaskusse, justkui oleks talle äkki midagi meenunud. Sellest liigutusest teen hoobilt järelduse, et ta maksab kaardiga.

„Ma maksan Suica-kaardiga.”

„Olge lahke. Palun viibake siin!”

Ma tõlgendan automaatselt klientide pisimaidki žeste ja pilke ning siis tegutseb mu keha juba instinktiivselt. Mu kõrvadest ja silmadest saavad väärtuslikud sensorid, mis püüavad kinni klientide väikesed liigutused ja soovid. Püüan olla tähelepanelik, et ma ostjaid jälgides ei tekitaks neile üleliia palju ebamugavust, ning vastavalt saadud informatsioonile lasen kätel kärmelt käia.

„Siin on teie kviitung. Suur tänu!” Ma ulatan mehele kviitungi, tema tänab mind ja läinud ta ongi.

Kummardan järgmisele kliendile, ühele naisterahvale: „Vabandust, et pidite ootama! Tere hommikust! Astuge ligi!”

Kui ma seisan selles väikeses valguskastis, siis ma tunnen, kuidas hommik kulgeb oma tavapärast rada pidi. Läbi aknaklaasi, mis on näpujälgedest puhtaks nühitud, paistab mööda tõttavaid inimesi. Päev algab. See on aeg, mil maailm ärkab ja tema hammasrattad hakkavad pöörlema. Mina olen üks neist hammasrattaist, mis lakkamatult ringi käib. Minust on saanud maailmamasina osa, mis sel hommikul aina edasi pöörleb.

Kavatsen just joosta jälle riisipalle riiulile laduma, kui mind hõikab tunnitասuliste grupi juht Izumi: „Furukura, kui palju sinu kassas 5000-jeeniseid järel on?”

„Oi, ainult kaks tükki ongi.”

„No on alles jama! Täna on miskipärast palju 10 000-seid raha-tähti. Tagaruumi seifis kah neid eriti pole, nii et käin ehk enne lõunat pangas ära, kui pärast hommikust tippaega ja kauba vastuvõtmist rahulikumaks läheb.”

„Suur tänu!”

Kuna öövahetusse töötajaid ei jagu, siis hetkel on öösiti tööl kaupluse juhataja ning päevasel ajal juhib poodi mu eakaaslane Izumi, kes töötab siin osaajaga, aga täidab koosseisulise töötaja ülesandeid.

„Ma lippan siis umbes 10 paiku raha vahetama. Ahjaa, mulle meenus, et tänaseks on ette tellitud riisiga täidetud *tōfu*-taskud, nii et ole hea ja tegele ise selle kliendiga, kui ta tuleb.”

8

„Olgu!” vastan talle.

Ma vaatan kella – juba pool kümme läbi. Varsti peaks hommikune kiire aeg läbi saama, misjärel tuleb võtta kärmesti uus kaup vastu, et seejärel hakata lõunaseks tippajaks valmistuma. Ma sirutan selga ja pöördun tagasi müügisaali riisipalle ritta laduma.